

03.07.2018

Työryhmän kokous 1.6.2018

Aika 1.6.2018, klo 9.00-12.00
Paikka Sisäministeriö, Kirkkokatu 12, nh. Rauha

Jäsenet

Nimi	Läsnä	Poissa
Neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi (puheenjohtaja)	X	
Pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki	X	
Ylitarkastaja Björn Johansson	X	
Johtava asiantuntija Sanna-Mari Karjalainen	X	
Ylitarkastaja Karoliina Meurman	X	
Yli-insinööri Jaana Rajakko	X	

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Tukesin tietosuojavastaava siirtyy toisiin tehtäviin, vielä ei ole tehty päätöstä sijaisesta. Hän ehti toimittaa kommenttinsa laitelakiin liittyen.

Edellisen kokouksen pöytäkirjan kohtaa 5 tarkennettiin siltä osin, että ulosottokelpoisuuteen liittyen hyvät perustelut löytyvät vasta tulossa olevan muutoksen perusteluista, ei vuoden 2013 muutoksen HE:stä.

2 Muutoksenhaku ja uhkasakko

Laitelain muutoksenhakusäännökset (21 §) on perusteltua tarkistaa vastaavanlaisiksi kuin markkinavalvontalaissa ja muissa teknistä turvallisuutta koskevissa säädöksissä. Myös HE 29/2018 (oikeudenkäynti hallintoasioissa) on otettava huomioon.

Selvennetään pykälää niin, että Tukesin ja tarkastuslaitosten päätöksistä säädetään eri momenteissa. Valituslupamenettely säädettäisiin koskemaan kaikkia laitelain tarkoittamia päätöksiä.

Laitelain mukaisia arviointilaitoksia ei ole. Mahdollisuus arviointilaitoksen käyttämiseen on laitelaissa ajateltu lähinnä väestönsuojien tuotteiden kansallista hyväksymistä varten. Selvitettävä tarvitseeko arviointilaitos mahdollisuus säilyttää laissa. Rakennustuotteiden tuotehyväksynnöissä noudatetaan EU:n rakennustuoteasetuksen sääntelyä ja menettelyjä.

Keskusteltiin uhkasakkolakiin viittaamisen tarpeesta. Nykyisessä laitelaissa uhkasakkolakiin viitataan 23 §:ssä. Sähköturvallisuuslain 96 §:ssä on vastaavanlainen viittaus uhkasakkolakiin. TEM:n mukaan markkinavalvontalaista vastaava viittaus uhkasakkolakiin puuttuu, koska on haluttu välttää turhia informatiivisia viittauksia.

03.07.2018

3 Laitelakia koskevat tuomioistuinratkaisut

Tukesin laitelain nojalla tekemistä päätöksistä on KHO -ratkaisua ja muutamia HO -ratkaisuja, ja yksi hallinto-oikeuden valitus on vireillä. Suurin osa tapauksista koskee paloilmoittimien asennusliikkeiden vastuuhenkilön pätevyyttä. Ainoastaan yksi tapaus liittyy tuotteeseen, kun tuotteen italialainen valmistaja on valittanut Tukesin markkinavalvontapäätöksestä.

Paloilmoittimien vastuuhenkilöiden osalta valituksissa vedotaan siihen, ettei nykyisellään ole voimassa laitelakia tarkempaa sääntelyä. Suurin osa valittajista on ollut koulutukseltaan työteknikkoja (Rastorin koulutus). Tukesin saaman opetushallituksen kannanoton mukaan työtekniikan tutkinnot sijoittuvat AMK-koulutuksen ja ammatillisen perustutkinnon väliin, eivätkä ne vastaa entistä opistotasoista koulutusta.

Vuosittain uusia vastuuhenkilön pätevyysvaatimusten hyväksymisiä on noin 50-100. Hyväksymispäätöksistä tulisi vielä selvittää esimerkiksi vuosilta 2016-17, kuinka suuri osuus päätöksistä on kielteisiä ja kuinka paljon ja millaista työkokemusta hakijoilla on ollut, jotta saadaan selville nykyinen taso.

Koulutus on muuttunut ja nykyisellään on erilaisia reittejä ja mahdollisuuksia hankkia osaamista. Asiasta on vaikeampi säätää yksiselitteisesti, sillä enää olennaisinta ei välttämättä ole tutkinnontaso, vaan se, mitä opinnot ovat sisältäneet. Tilanne on myös haastava viranomaiselle arvioida koulutuksen sisältöä ja tietyn henkilön pätevyyttä. Tukes on päätöksissään arvioinut mm. työnjohdollista osaamista sekä kokonaisuuden ja aliurakointiketjujen hallintaa. Mikään tutkintotaso ei tuota suoraan työnjohdollista kokemusta.

Vastuuhenkilön pätevydet koskevat paloilmoittimia ja sammutuslaitteistoja, jotka asennetaan rakennuksiin joko uudis- tai korjausrakentamisen yhteydessä. Sammutuslaitteiston asentaminen on usein osa putkiurakkaa ja paloilmoittimen asentaminen osa sähköurakkaa. Tällöin vastuuhenkilöiden pätevyysvaatimuksesta olisi perusteltua säätää vastaavasti kuin rakentamisen sääntelyssä.

Asennusliike vastaa toiminnastaan ja siitä, että henkilöstöllä on riittävä osaaminen ja pätevyys tehtäviinsä. Vaihtoehtoinen sääntelytapa olisi, että pätevyysvaatimusten sijasta säädettäisiin nykyistä tarkemmin asennusliikkeen tehtävistä. Arvioitava miten vaikuttaisi viranomaisen valvontakeinoihin ja valvontatarpeeseen.

4 Laitteiden yleiset vaatimukset ja laissa säädettävät tuotekohtaiset vaatimukset

4.1 Käsiammuttimien kansainvälinen katsaus

Käsiammuttimien kunnossapitoon liittyen on saatu vastaukset Ruotsista, Virossa ja Englannista. Kansainvälinen trendi on Suomen kaltainen eli käsiammuttimet uusitaan lähtökohtaisesti 10 vuoden välein. Käytännössä 10 vuoden välein tehtävä painelaitteen koeponnistus on käsiammuttimen elinikää rajoittava tekijä. Hiilidioksidisammutin on käytännössä ainoa käsiammuttin, jolle koeponnistus tehdään 10 vuoden välein.

Englannissa hiilidioksidisammuttimista käytetään nimitystä ”korkeapainesammuttimet”, jotka koeponnistetaan. ”Matalapaineisia” käsiammuttimia eli jauhe- ja nestesammuttimia ei koeponnisteta. Matalapainesammuttimet huolletaan Englannissa viiden vuoden välein. Käytännössä käsiammuttin korvataan tällöin uudelle ja vanha käsiammuttin viedään huoltopisteeseen, joka tekee toimenpiteet ja myy sitten käsiammuttimen uudistettuna, uudistetun käsiammuttimen hinta on noin 20 % edullisempi kuin uuden käsiammuttimen. Uudistetun käsiammuttimen kiertoaikaa ei ole rajattu.

Ranskassa tehdään käsiammuttimille viiden vuoden kohdalla perusteellisempi tarkastus. Suomen tapaan suurin osa käsiammutinliikkeistä ei tee itse painekokeita.

03.07.2018

Hiilidioksidisammuttimet koeponnistetaan yleensä 10 vuoden välein, muiden käsisammuttimien osalta hankitaan uusi sammutin.

Ruotsissa hiilidioksidisammuttimet koeponnistetaan kerran eli tällöin käsisammuttimen elinikä on 20 vuotta. Muiden käsisammuttimien osalta on trendinä, että sammutin vaihdetaan uuteen 10 vuoden jälkeen. Ruotsissa käsisammuttimien tarkastushinnat ovat samalla tasolla kuin Suomessa.

Virossa huolto tehdään valmistajan ohjeen mukaan, ellei tarkastuksessa ole havaittu huolto edellyttäviä seikkoja. Käsisammuttimen tarkastaminen on Virossa edullisempaa kuin Suomessa.

Painelaitelaissa käsisammuttimet luetaan kuljetettavan painelaitteen kaltaisiksi painelaitteiksi. Painelaitelain (1144/2016) 95 §:n mukaan sammutinta ei saa pitää paineellisena, jos viimeksi suoritetusta tarkastuksesta on kulunut aikaa 11 vuotta. Lain 86 §:n mukaan kuljetettavien painelaitteiden kaltaisten painelaitteiden määräaikaistarkastuksiin sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia (719/1994).

Keskusteltiin ovatko käsisammuttimien huoltoa ja tarkastusta koskevat vaatimukset ja käytännöt meillä tarkoituksenmukaiset ja mikä on tosiasiallinen sääntelytarve. Myös painelaitteiden sääntelyä on tarpeen arvioida niiltä osin kuin on kyse kansallisista vaatimuksista.

4.2 Tuotekohtaiset vaatimukset

Tuotevaatimukset voivat olla joko kaikkia tuotteita koskevia yleisvaatimuksia tai tuotekohtaisia tuotevaatimuksia. Kaikkia tuotteita koskevat yleiset vaatimukset on syytä nostaa lakitasolle, jottei vaatimuksia tarvitse toistaa kaikissa tuoteasetuksissa. Tällöin vaatimukset koskevat myös niitä paloturvallisuustuotteita, joista ei välttämättä koskaan tehdä tarkempaa sääntelyä.

Yleisvaatimuksia ovat mm. kielivaatimukset sekä vaatimukset merkinnöille ja käyttöohjeille. Yleisvaatimusten osalta on varmistettava, että vaatimukset ovat yhdenmukaisia esim. kuluttajatuotteiden sääntelyn ja markkinavalvontalain kanssa.

Kielilaki on vanhaa sääntelyä, joten erillislaissa on katsottava kunkin tuotesektorin osalta vähimmäisvaatimukset. Vaatimuksena ei voi olla esim. se, että paloilmotimia asentavat ymmärtävät englanninkielisiä asennusohjeita.

Tuotekohtaisista vaatimuksista voitaisiin nostaa lakitasolle myös kyseiselle tuoteryhmälle tyypillisimpiä yleisiä vaatimuksia. Jos tarvitaan asetustasoisia tarkempia vaatimuksia, voidaan eri tuotteiden vaatimukset kasata myös yhteen eli jokaisesta tuotteesta erillinen asetusta ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista. Esimerkiksi Eco-suunnittelulain (115/2008) 6 §:ssä on viittaukset tuoteryhmäkohtaisiin vaatimuksiin sekä rajattu asetuksenantovaltuutus.

Seuraavassa kokouksessa keskitytään tuotevaatimuksiin, mitkä vaatimukset tulevat suoraan standardeista ja mistä asioista pitäisi säätää kansallisesti. Kuluttajien kannalta tärkeimmät tuotteet ovat palovaroittimet ja käsisammuttimet.

5 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Neuvotteleva virkamies, puheenjohtaja

Kirsi Rajaniemi

Yli-insinööri

Jaana Rajakko

03.07.2018

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 03.07.2018 klo 12:43. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Työryhmän jäsenet

Tiedoksi

Valtioneuvoston hankeikkuna